

*Бабушко Світлана Ростиславівна,
доктор педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри педагогіки та методики професійного навчання
Київський національний університет технологій та дизайну*

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ФАХІВЦІВ У КОНТЕКСТІ ОСВІТИ УПРОДОВЖ ЖИТТЯ

Вступ. Професійний розвиток фахівців у нинішніх умовах постіндустріального суспільства набуває особливої значущості, оскільки всі члени суспільства мають широкий доступ до інформації, яку можна отримати негайно та безкоштовно. Працівники будь-якої галузі виробництва поглиблюють свої загальнонаукові та професійно-орієнтовані знання, розвиваються особистісно, використовуючи сучасні технології.

Професійний розвиток – складне, багатогранне поняття, що охоплює широке коло взаємопов'язаних педагогічних, психологічних, соціальних, економічних питань. Питання дослідження професійного розвитку актуалізувалися в сучасній вітчизняній педагогіці у відповідь на потреби ринку у висококваліфікованих, конкурентоспроможних та мобільних працівниках.

Мета та методи. Метою публікації є аналіз професійного розвитку фахівців в контексті освіти упродовж життя. Було використано метод узагальнення та структурно-функціональний метод для виокремлення складників професійного розвитку.

Результати. Аналіз наукових джерел свідчить про те, що термін «професійний розвиток» широко увійшов у практичний обіг, дедалі частіше включається до науково-педагогічного тезаурусу. Однак як поняття, воно ще не має належного наукового осмислення та теоретичної інтерпретації енциклопедичного рівня в рамках педагогіки. Про це свідчить його відсутність у багатьох виданнях педагогічної довідково-енциклопедичної літератури.

Разом з тим, професійний розвиток є предметом уваги багатьох наукових праць в області професійної педагогіки, психології, менеджменту, управління

персоналом. Проте у це поняття вкладають різне змістове наповнення. Однією з причин цього, на думку вчених, є брак систематичних зусиль дослідників, спрямованих на концептуальне підґрунтя професійного розвитку, і, зокрема, на розкриття зв'язків теоретичних ідей з практикою.

Активно досліджується проблема професійного розвитку і в професійній педагогіці. Проте дослідники розглядають його передусім стосовно вчителів, педагогів, лікарів. Однак питання професійного розвитку фахівців інших спеціальностей також потребують уваги, зокрема з огляду на динамічні зміни в технологіях, що приводять до швидкого застарівання набутих фахівцями знань.

Професійний розвиток – міждисциплінарний термін, що має різне змістове наповнення. Його розглядають у вузькому значенні як результат практики студентів, як компонент післядипломної освіти, тобто як одну із форм підготовки фахівців. У більш широкому значенні професійний розвиток – зростання професійності фахівця в межах організації через різні форми навчання. Причому, навчання почали розглядати як довготривалий процес систематичного надання можливостей для професійного росту, тобто не як одноразове підвищення кваліфікації чи декілька тренінгів, а як постійний, систематичний процес, що приводить до одночасного розвитку людини як професіонала-фахівця, так і особистості. Крім того, зрослі вимоги до системи освіти та до кваліфікації фахівців кардинально змінили зміст професійного розвитку і його почали розглядати як одну із складників освіти упродовж життя [1, с.24-29].

Аналіз літератури з досліджуваного питання уможливив виокремлення його складників, які було систематизовано і представлено на рис.1.

Відзначимо, що в умовах сьогодення професійна діяльність фахівця будь-якої галузі потребує від нього не лише теоретичних знань, практичних умінь та навичок, але і певного набору особистих якостей, які теж необхідно розвивати. За словами А. Кузьмінського, вектор професійного розвитку змінює свій напрям від простого наповнення необхідними знаннями до осмисленого особистісного зростання [2, с. 40].

Рис.1. Складники професійного розвитку фахівців на сучасному етапі

Відтак, поступальний розвиток фахівця як професіонала, неможливий без розвитку особистості. Взаємопов'язані процеси професійного та особистісного розвитку розглядаються в педагогічній літературі як прояв професіоналізації висококваліфікованих працівників, успішна діяльність яких неможлива без включення їх в систему неперервної освіти [3, с. 121].

У контексті нашого дослідження, особистісний розвиток – це діяльність, націлена на самостійне підвищення кваліфікації та рівня власної освіченості за рахунок розвитку своїх здібностей.

Висновки. Виокремлені складники професійного розвитку мають вагомe значення для особистості, для її ролі в суспільстві і на виробництві. Вони забезпечують наступність та неперервність освіти. Фахівці мають можливість професійно розвиватися, набувати нових знань, удосконалювати свої уміння та навички. Вони стають конкурентоспроможними та мобільними, що відповідає вимогам науково-технічного прогресу та ринковим відносинам.

Список використаних джерел:

1. Бабушко С.Р. Професійний розвиток фахівців сфери туризму в США та Канаді: монографія; за наук. ред. проф. Л. Б. Лук'янової / С. Р. Бабушко. – К.- Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2015. – 424 с.
2. Кузьмінський А. І. Теоретико-методологічні засади післядипломної педагогічної освіти в Україні: дис. ... д-ра пед. наук. : спец. 13.00.04 / Кузьмінський Анатолій Іванович. – К., 2003. – 443 с.

3. Глосарій основних термінів професійної освіти і навчання /
Т. М. Десятов; за загал. ред. Н. Г. Ничкало. – К.: Видавництво «АртЕк»,
2009 – 192 с.